

XÁC ĐỊNH NHÂN TỐ CHỦ YẾU ẢNH HƯỞNG ĐẾN THU HÚT VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI VÀO TỈNH THANH HOÁ

Ths. Lê Hoàng Bá Huyền

Trường Đại học Hồng Đức

Email: huyenhongduc@yahoo.com.vn

TS. Trần Đại Nghĩa

Viện Chính sách và Chiến lược phát triển nông nghiệp nông thôn

Mục tiêu của bài báo là xác định những nhân tố chủ yếu ảnh hưởng đến việc thu hút vốn đầu tư trực tiếp của nước ngoài vào tỉnh Thanh Hoá. Sau khi nghiên cứu tổng quan các vấn đề lý luận có liên quan đến các nhân tố ảnh hưởng đến việc thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài vào một địa phương và thực hiện phỏng vấn các nhà đầu tư nước ngoài, nhóm tác giả đã xác định được hai mươi tám nhân tố, phân thành sáu nhóm, phục vụ cho việc nghiên cứu. Với 41 bản câu hỏi điều tra đã được gửi đến các công ty có vốn đầu tư nước ngoài tại tất cả các khu vực trên địa bàn tỉnh Thanh Hoá để khảo sát. Kết quả điều tra cho thấy một số nhân tố được đánh giá là quan trọng hơn các nhân tố khác. Trong đó, sự sẵn có của các nguồn tài nguyên, cơ sở hạ tầng, nhân tố tài chính là những nhân tố quan trọng nhất, có ảnh hưởng mang tính quyết định đối với nhà đầu tư nước ngoài khi xem xét lựa chọn địa điểm đầu tư tại Thanh Hoá.

Từ khóa: FDI, Thanh Hóa

1. Đặt vấn đề

Vai trò của vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài đối với phát triển kinh tế- xã hội của Việt Nam nói chung và của tỉnh Thanh Hoá nói riêng đã được thực tiễn minh chứng. Với tốc độ tăng trưởng kinh tế trung bình ở mức hai con số, khu vực có vốn đầu tư nước ngoài đã đóng góp rất tích cực vào quá trình tăng trưởng kinh tế của tỉnh Thanh Hoá (nếu xét về số tuyệt đối và trực tiếp), và từ đó góp phần cải thiện cơ cấu kinh tế của tỉnh theo hướng công nghiệp hóa - hiện đại hóa. Tuy nhiên, theo nhận định của nhiều chuyên gia kinh tế, FDI đầu tư vào tỉnh Thanh Hoá vẫn chưa tương xứng với tiềm năng và lợi thế của địa phương này.

Thực tiễn trong thời gian qua đã khẳng định việc nghiên cứu xác định các yếu tố ảnh hưởng đến thu hút vốn đầu tư FDI vào Việt Nam nói chung và vào các địa phương nói riêng là vấn đề vô cùng quan trọng. Qua việc phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến việc thu hút vốn đầu tư FDI vào Thanh Hoá sẽ

giúp hiểu rõ được suy nghĩ và mong muốn của các nhà đầu tư nước ngoài khi họ lựa chọn địa điểm đầu tư, trên cơ sở đó giúp các cơ quan quản lý nhà nước ở địa phương có thể khai thác những yếu tố tích cực, cũng như cải tiến những yếu tố mà nhà đầu tư cho là sẽ gặp nhiều khó khăn, vướng mắc khi họ tiến hành bỏ vốn đầu tư trên địa bàn. Kết quả nghiên cứu cũng có thể phục vụ cho các nhà đầu tư nước ngoài đang trong quá trình tìm kiếm cơ hội kinh doanh tại Thanh Hoá.

2. Các nhân tố cơ bản ảnh hưởng đến thu hút vốn đầu tư nước ngoài

Trong phần này, bài viết đề cập những lý luận liên quan đến các nhân tố chủ yếu ảnh hưởng đến thu hút đầu tư trực tiếp nước ngoài vào một địa phương. Trên thực tế, tầm quan trọng của các nhân tố này thường thay đổi tùy theo ngành nghề và chiến lược kinh doanh của công ty muốn đầu tư, cũng như mối quan hệ của công ty với thị trường nước sở tại. Tuy vậy, nhìn chung việc lựa chọn địa điểm đầu tư các

công ty nước ngoài thường dựa trên các nhóm nhân tố chủ yếu sau đây:

2.1. Nhóm nhân tố về sự ổn định chính trị và cơ chế chính sách

*** Sự ổn định chính trị**

Sự ổn định của môi trường đầu tư là điều kiện cần cho quyết định bỏ vốn để thực hiện hoạt động đầu tư. Nhà đầu tư nước ngoài chỉ bỏ vốn khi quốc gia có môi trường đầu tư ổn định, an toàn cho sự vận động của số vốn mà họ bỏ ra. Trong đó, ổn định chính trị là yếu tố quan trọng hàng đầu đối với sự thu hút đầu tư nước ngoài bởi nó đảm bảo việc thực hiện cam kết của Chính phủ trong các vấn đề về sở hữu vốn đầu tư, hoạch định chính sách, định hướng phát triển.

*** Cơ chế chính sách**

Dòng vốn đầu tư nước ngoài vào các nước đang phát triển không chỉ được quyết định bởi các yếu tố về kinh tế, mà còn chịu sự chi phối của các yếu tố chính trị. Sự ổn định của kinh tế vĩ mô, kết hợp với các ổn định về chính trị được xem là rất quan trọng. Một số nghiên cứu gần đây cho thấy mối quan hệ rất chặt chẽ giữa ổn định về chính trị với việc thu hút đầu tư nước ngoài. Chính sách cởi mở và nhất quán của chính phủ cũng đóng một vai trò rất quan trọng.

2.2 Nhóm nhân tố về môi trường văn hoá xã hội

Môi trường văn hoá, xã hội gồm các yếu tố về ngôn ngữ, tôn giáo, phong tục, tập quán, thị hiếu, hệ thống giáo dục,... tác động không nhỏ tới việc lựa chọn lĩnh vực đầu tư, tới các hoạt động sản xuất kinh doanh. Yếu tố ngôn ngữ, văn hoá, phong tục tập quán ảnh hưởng lớn đến hoạt động sản xuất kinh doanh như thiết kế sản phẩm, hình thức quảng cáo, thói quen tiêu dùng. Trong một số trường hợp bất đồng về ngôn ngữ, văn hoá sẽ đem lại hậu quả không lường trong kinh doanh.

Trình độ phát triển giáo dục đào tạo sẽ quyết định chất lượng lao động. Việc đào tạo lao động không đáp ứng yêu cầu của doanh nghiệp sẽ làm tăng chi phí đào tạo lại của doanh nghiệp, ảnh hưởng đến việc thu hút đầu tư ở một số lĩnh vực nhất định.

2.3 Nhóm nhân tố về tài chính

Lãi suất huy động vốn, tỷ lệ lạm phát và tỷ giá hối đoái là các yếu tố vô cùng quan trọng ảnh hưởng

đến việc quyết định lựa chọn đầu tư của các nhà đầu tư nước ngoài. Chính sách lãi suất và tỷ giá tác động trực tiếp đến dòng chảy của FDI với tư cách là những yếu tố quyết định giá trị đầu tư và mức lợi nhuận thu được tại một thị trường xác định. Việc xem xét sự vận động của vốn nước ngoài ở các nước trên thế giới cho thấy, dòng vốn đầu tư dài hạn, nhất là FDI đổ vào một nước thường tỷ lệ thuận với sự gia tăng lòng tin của các chủ đầu tư, đồng thời lại tỷ lệ nghịch với độ chênh lệch lãi suất trong và ngoài nước, trong và ngoài khu vực. Một tỷ giá hối đoái linh hoạt, phù hợp với tình hình phát triển kinh tế ở từng giai đoạn, sẽ tạo ra khả năng thu lợi nhuận từ xuất khẩu càng lớn, sức hấp dẫn với vốn nước ngoài càng cao. Một nước có mức tăng trưởng xuất khẩu cao, sẽ làm yên lòng các nhà đầu tư vì khả năng trả nợ của nước đó được bảo đảm hơn, độ mạo hiểm trong đầu tư sẽ ít hơn. Các mức ưu đãi tài chính - tiền tệ dành cho vốn ĐTNN trước hết phải bảo đảm cho các chủ đầu tư tìm kiếm được lợi nhuận cao nhất trong điều kiện kinh doanh chung của khu vực, của mỗi nước để khuyến khích và lôi cuốn họ đầu tư vào trong nước và vào những nơi mà Chính phủ muốn khuyến khích đầu tư.

2.4 Nhóm nhân tố về kinh tế và thị trường

Nhân tố thị trường

Quy mô và tiềm năng phát triển của thị trường là một trong những nhân tố quan trọng trong việc thu hút đầu tư nước ngoài. Một địa phương có dân số đông, thị trường rộng lớn có sức hấp dẫn không thể cưỡng lại với nhà đầu tư nước ngoài. Quy mô thị trường càng lớn thì càng hấp dẫn nhà đầu tư nước ngoài, đặc biệt là nhà đầu tư có chính sách tìm kiếm thị trường nội địa, chứ không chỉ là thị trường nước ngoài.

Nhân tố lợi nhuận

Lợi nhuận thường được xem là động cơ thúc đẩy và là mục tiêu cuối cùng của nhà đầu tư. Trong thời đại toàn cầu hóa, việc thiết lập các xí nghiệp ở nước ngoài được xem là phương tiện rất hữu hiệu của các công ty đa quốc gia (MNEs) trong việc tối đa hóa lợi nhuận. Điều này được thực hiện thông qua việc thiết lập các mối liên kết chặt chẽ với khách hàng và thị trường, cung cấp các dịch vụ hỗ trợ, chia sẻ rủi ro trong kinh doanh và tránh được các rào cản trong

thương mại. Tuy vậy trong ngắn hạn, không phải lúc nào lợi nhuận cũng được đặt lên hàng đầu để cân nhắc, bởi có thời điểm nhà đầu tư chỉ đặc biệt coi trọng đến xâm nhập và chiếm lĩnh thị trường.

* Nhân tố về chi phí

Nhiều nghiên cứu cho thấy, phân đông các MNEs đầu tư vào các nước là để khai thác các tiềm năng, lợi thế về chi phí. Trong đó, chi phí về lao động thường được xem là nhân tố quan trọng nhất khi ra quyết định đầu tư. Nhiều nghiên cứu cho thấy, đối với các nước đang phát triển, lợi thế chi phí lao động thấp là cơ hội để thu hút đầu tư trực tiếp của nước ngoài trong các thập kỷ qua. Khi giá nhân công tăng lên, đầu tư nước ngoài có khuynh hướng giảm rõ rệt. Bên cạnh đó, hoạt động đầu tư trực tiếp ở nước ngoài cho phép các công ty tránh được hoặc giảm thiểu các chi phí vận chuyển và do vậy có thể nâng cao năng lực cạnh tranh, kiểm soát trực tiếp được các nguồn cung cấp nguyên nhiên vật liệu với giá rẻ, nhận được các ưu đãi về đầu tư và thuế, cũng như các chi phí sử dụng đất.

25. Nhóm nhân tố về tài nguyên

* Nguồn nhân lực

Một trong những yếu tố quan trọng của môi trường đầu tư là nguồn nhân lực và giá cả sức lao động. Nhà đầu tư sẽ chọn khu vực có thể đáp ứng được số lượng, chất lượng và giá cả sức lao động phù hợp chất lượng lao động là một lợi thế cạnh tranh đối với các nhà đầu tư vào lĩnh vực có hàm lượng công nghệ cao hay sử dụng công nghệ hiện đại.

* Tài nguyên thiên nhiên

Sự dồi dào về nguyên vật liệu với giá rẻ cũng là nhân tố tích cực thúc đẩy thu hút đầu tư nước ngoài. Trong trường hợp của Malaysia, nguồn tài nguyên thiên nhiên của nước này có sức hút FDI mạnh mẽ nhất. Các nhà đầu tư nước ngoài đổ xô đến nước này là nhắm đến các nguồn tài nguyên dồi dào về dầu mỏ, khí đốt, cao su, gỗ... Đặc biệt tại các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN), khai thác tài nguyên thiên nhiên là mục tiêu quan trọng của nhiều MNEs trong các thập kỷ qua.

2.6 Nhóm nhân tố về cơ sở hạ tầng vật chất

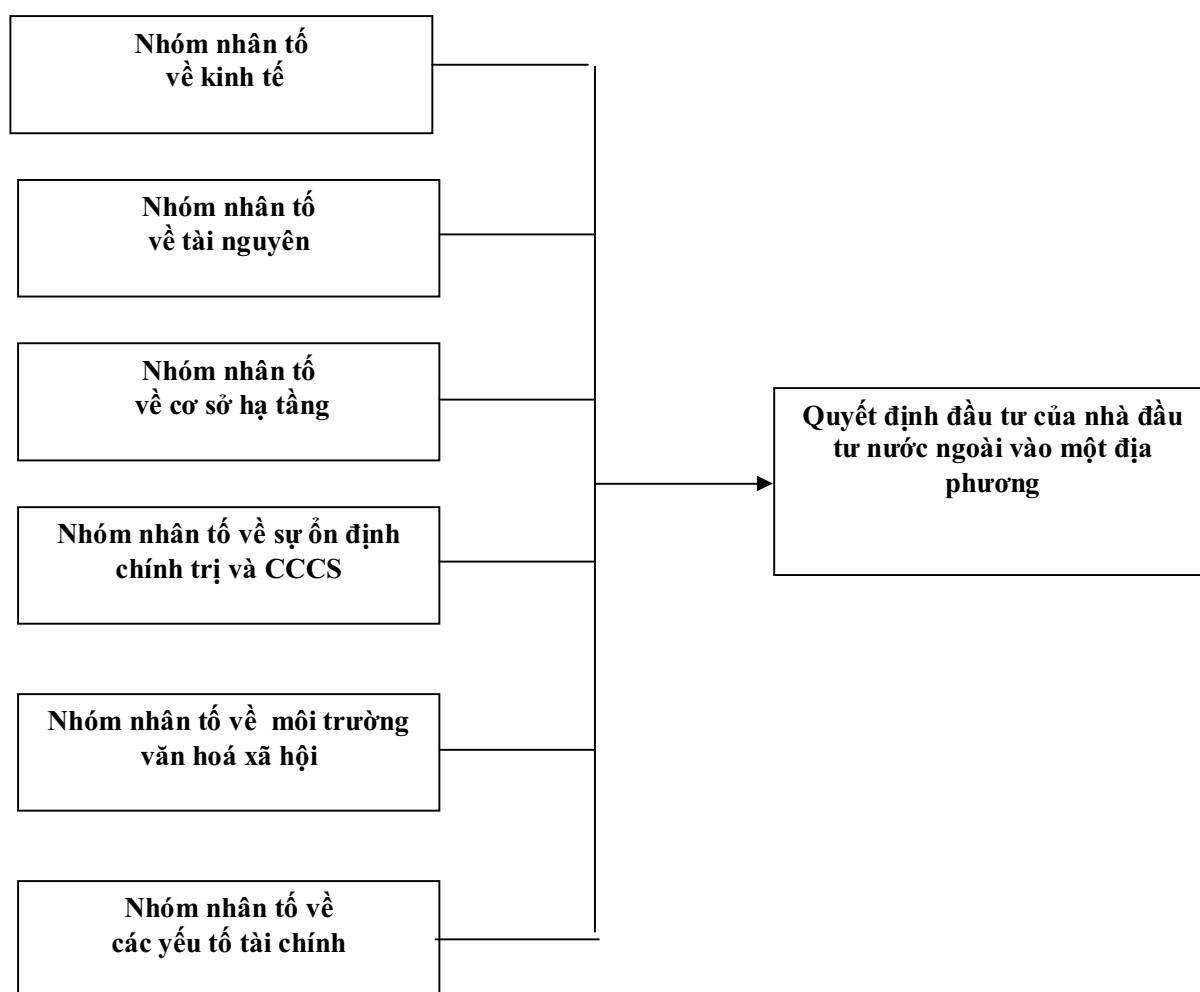
Hệ thống cơ sở hạ tầng vật chất bao gồm hệ thống

năng lượng, cấp thoát nước, thông tin liên lạc, đường xá, sân bay, bến cảng... Trình độ các nhân tố này phản ánh trình độ phát triển của một quốc gia, một địa phương, tạo ra môi trường hấp dẫn hay kém hấp dẫn cho hoạt động đầu tư. Cơ sở hạ tầng có ảnh hưởng quyết định đến hiệu quả sản xuất kinh doanh, đến tốc độ chu chuyển đồng vốn. Đây là vấn đề quan tâm hàng đầu của các nhà đầu tư khi quyết định đầu tư. Cơ sở hạ tầng tốt là một trong những nhân tố quan trọng giúp các nhà đầu tư có điều kiện giảm chi phí kinh doanh. Khi cơ sở hạ tầng thiếu thốn, lạc hậu sẽ ảnh hưởng đến chi phí đầu tư và tạo cản trở và thiệt hại cho hoạt động đầu tư.

3. Xác định những nhân tố chủ yếu ảnh hưởng đến việc thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài vào tỉnh Thanh Hoá

Để đánh giá tầm quan trọng của các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn đầu tư của các doanh nghiệp FDI đang hoạt động trên địa bàn tỉnh Thanh Hoá, nhóm nghiên cứu đã tiến hành khảo sát điều tra đối với đối tượng là nhà quản lý các doanh nghiệp FDI. Trong quá trình thực hiện nghiên cứu này, 41 bản câu hỏi đã được gửi đến các công ty có vốn đầu tư của nước ngoài đang hoạt động tại tỉnh Thanh Hoá. Có 37 bản câu hỏi được trả lời, chiếm tỷ lệ là 90,24 % trên tổng số bản được gửi đi. Trong số đó có 13 bản (35,13 %) từ các công ty hoạt động tại các khu công nghiệp, khu kinh tế, 24 bản (64,87 %) từ các công ty ngoài khu công nghiệp, khu kinh tế trong địa bàn tỉnh Thanh Hoá. Khoảng ba phần tư trong số các công ty trả lời hoạt động trong ngành sản xuất công nghiệp và chế biến và 15% các công ty hoạt động trong lĩnh vực nông, lâm, thủy sản. Các nhóm ngành thương mại, du lịch và dịch vụ chiếm khoảng 5% trong tổng số các công ty trả lời, số còn lại ở các nhóm ngành khác. Bảng hỏi được thiết kế để người trả lời đánh giá mức độ quan trọng của các nhân tố ảnh hưởng đến việc quyết định đầu tư của nhà đầu tư nước ngoài với 5 mức độ từ ít quan trọng nhất (1 điểm) đến quan trọng nhất (5 điểm). Sau đó sử dụng phần mềm SPSS để xác định kết quả. Việc xếp theo mức độ quan trọng của các nhân tố như sau: Từ 4.2 đến 5.0 thuộc nhóm quan trọng nhất, từ 3.4 đến 4.19 là rất quan trọng, từ 2.6 đến 3.39 là quan trọng, từ 1.8 đến 2.59 là kém quan trọng và từ 1.0 đến 1.79 là kém quan trọng nhất.

Sơ đồ 1. Những nhân tố ảnh hưởng đến việc lựa chọn địa điểm đầu tư

Có nhiều nhân tố ảnh hưởng đến việc lựa chọn địa điểm đầu tư, một khi các nhà đầu tư nước ngoài đã quyết định đầu tư vào Thanh Hoá. Nhằm phục vụ cho mục đích nghiên cứu, sáu nhóm nhân tố: Kinh tế, tài chính, tài nguyên, cơ sở hạ tầng, ổn định chính trị và cơ chế chính sách và văn hoá, xã hội được lựa chọn và sau đó được phân thành 28 yếu tố cụ thể. Việc phân loại các nhóm nhân tố ảnh hưởng này (xem sơ đồ 1) dựa vào cơ sở lý luận và tham khảo ý kiến một số nhà đầu tư nước ngoài tại Thanh Hoá trước khi tiến hành khảo sát. Đối với từng nhà đầu tư cụ thể, tầm quan trọng tương đối của các nhân tố được đề cập trên đây có thể khác nhau, thay đổi tùy theo lĩnh vực kinh doanh, mục tiêu trước mắt và lâu dài hoặc những tác động khác như chiến lược kinh doanh, môi trường cạnh tranh... Thông thường, khi xem xét lựa chọn địa điểm, các nhà đầu tư nước ngoài thường xem xét tổng hợp nhiều nhân tố khác nhau.

Qua kết quả điều tra và xử lý kết quả điều tra cho thấy có một số nhân tố được các nhà đầu tư tại Thanh Hoá đánh giá là rất quan trọng, trong khi các nhân tố khác được xem kém quan trọng hơn. Tầm quan trọng tương đối của các nhân tố được trình bày ở Bảng 1. Theo các nhà đầu tư, sự sẵn có của các nguồn tài nguyên là nhân tố quan trọng nhất khi xem xét lựa chọn địa điểm để đầu tư tại Thanh Hoá. Các nhà đầu tư đánh giá nhân tố này ở mức 4.3604 (mức quan trọng nhất). Trong đó, sự sẵn có của nguồn nguyên liệu, dịch vụ trung gian, chất lượng lao động là hai nhân tố có mức đánh giá cao hơn với điểm số tương ứng là 4.6216 và 4.5676. Không có nhà đầu tư nào cho rằng sự sẵn có của các nguồn tài nguyên là tương đối ít quan trọng trong việc lựa chọn địa điểm đầu tư ở Thanh Hoá (Bảng 1).

Cơ sở hạ tầng là nhóm nhân đóng vai trò quan trọng tiếp theo sau sự sẵn có của các nguồn tài nguyên khi xem xét lựa chọn địa điểm để đầu tư tại

Bảng 1: Thông kê mức độ quan trọng của các nhân tố khi lựa chọn địa điểm đầu tư

Factors/Nhân tố	Mean / trung bình	Std. Deviation/ Độ lệch chuẩn	Importance / Quan trọng
F1. Sự ổn định chính trị và cơ chế chính sách (Political/Government/Legal Factors)	3.6858	.22170	Rất quan trọng
F2. Môi trường văn hoá xã hội (Social and Cultural Factors)	2.0095	.38870	Kém quan trọng
F3. Nhân tố về tài chính (Financial Factors)	3.8784	.35169	Rất quan trọng
F4. Nhân tố về kinh tế và thị trường (Economic and Market Factors)	3.5586	.28387	Quan trọng
F5. Nhân tố về tài nguyên (Availability of resources factors)	4.3604	.51146	Quan trọng nhất
F6. Nhân tố về cơ sở hạ tầng (Infrastructure factors)	4.2523	.41130	Quan trọng nhất

Nguồn: Tổng hợp từ kết quả điều tra khảo sát của nhóm tác giả

Thanh Hoá. Các nhà đầu tư đánh giá nhân tố này ở mức 4.2523 đây cũng thuộc mức quan trọng nhất. Trong đó, chi phí vận chuyển và dịch vụ hạ tầng thấp và chất lượng của cơ sở hạ tầng là hai nhân tố có mức đánh giá cao hơn với điểm số là 4.3784 và 4.2162 tương ứng. Rất ít ý kiến cho rằng nhóm nhân tố này kém quan trọng đối với sự lựa chọn địa điểm để đầu tư. Nhóm động cơ về tài chính và sự ổn định chính trị và cơ chế chính sách được đánh giá là kém phần quan trọng hơn hai nhóm nhân tố trên, với điểm số là 3.8784 và 3.6858 tương ứng. Tuy nhiên, đa số các nhà đầu tư xếp chúng ở thứ hạng tương đối cao trong các ưu tiên của họ, (ở mức rất quan trọng). Đối với nhiều các nhà đầu tư trong thời gian khủng hoảng kinh tế vừa qua, thì chi phí lãi vay, sự ổn định về tỷ giá và vấn đề kiểm chế lạm phát trở nên là vấn đề sống còn đối với doanh nghiệp của họ. Do vậy, các nhân tố thuộc nhóm nhân tố tài chính cũng được các nhà đầu tư rất quan tâm khi đưa ra quyết định đầu tư. Tiếp theo là nhóm nhân tố về kinh tế và thị trường, nhóm này có điểm số là 3.5586. Thuộc nhóm này có các yếu tố như quy mô thị trường nội địa, sức mua của người tiêu dùng được coi là các yếu tố quan trọng góp phần thu hút các nhà đầu tư bỏ vốn. Môi trường văn hoá xã hội không được xem là

các nhân tố có ảnh hưởng lớn đến quyết định lựa chọn địa điểm đầu tư. Đa số các câu được trả lời (khoảng 80%) xếp môi trường văn hoá xã hội vào nhóm ít quan trọng nhất. đặc biệt là các yếu tố như tôn giáo, niềm tin. Yếu tố quan trọng nhất trong nhóm này là ngôn ngữ và sự giao tiếp.

4. Kết luận và khuyến nghị

Các nhân tố ảnh hưởng đến việc thu hút đầu tư của các doanh nghiệp FDI trên địa bàn tỉnh Thanh Hoá được các nhà đầu tư đánh giá ở các mức độ rất khác nhau. Trong khi một số yếu tố được các nhà đầu tư xếp vào nhóm quan trọng nhất và rất quan trọng như sự sẵn có nguồn tài nguyên, cơ sở hạ tầng, thì một số yếu tố khác được cho là ít quan trọng hơn trong việc ảnh hưởng đến quyết định đầu tư của họ như nhóm yếu tố về môi trường văn hoá xã hội. Trong thời gian tới, nhóm tác giả sẽ đề xuất với các cơ quan chức năng ở địa phương cần tiếp tục tập trung tháo gỡ những vướng mắc để thu hút các doanh nghiệp FDI bỏ vốn đầu tư vào Thanh Hoá. Cụ thể trên một số nội dung như sau:

- Cần xây dựng một chiến lược tổng thể phát triển các ngành, vùng kinh tế cũng như định hướng thu hút FDI vào ngành, vùng kinh tế để các nhà đầu tư

có thể xác định được phương hướng phát triển lâu dài và có những quyết định hợp lý. Ngoài ra, phải có chính sách ưu đãi đối với những nhà đầu tư quan tâm đến ngành và khu vực cần ưu tiên như miễn thuế nhập khẩu đối với công nghệ, miễn thuế giá trị gia tăng, ưu đãi tín dụng nhà nước, thuế sử dụng đất và các hỗ trợ đầu tư khác.

- Phối hợp tốt với Trung ương có quy hoạch, kế hoạch bài bản, khoa học về nâng cấp kết cấu hạ tầng, nhất là các cảng biển, nhà máy điện, hệ thống đường bộ cao tốc, chất lượng dịch vụ đường sắt, cơ sở y tế, trường học... Khuyến khích áp dụng những hình thức đầu tư như BOT, BTO, BT, PPP trong đầu tư xây dựng các công trình kết cấu hạ tầng kỹ thuật.

- Tăng cường các hoạt động xúc tiến đầu tư nước ngoài như cập nhật, bổ sung nội dung thông tin mới về môi trường, chính sách đầu tư, danh mục dự án

gọi vốn FDI trên các trang thông tin điện tử, sách, đĩa CDROM hay tổ chức các cuộc xúc tiến tại các nước đang và có triển vọng trở thành nhà đầu tư lớn vào Việt Nam, thường xuyên tổ chức các cuộc hỏi đáp và đối thoại với các nhà đầu tư...

- Đẩy mạnh hơn nữa công cuộc cải cách hành chính tại địa phương, xóa bỏ những giấy phép và thủ tục không cần thiết trong đầu tư. Một chương trình cải cách thủ tục hành chính đồng bộ gồm có: Tinh giảm bộ máy hành chính, đào tạo bộ máy bồi dưỡng cán bộ viên chức, xoá bỏ những thủ tục phiền hà và cải cách chế độ tiền lương.

- Từng bước đổi mới hệ thống giáo dục và đào tạo để phát triển nguồn nhân lực, chú trọng nguồn nhân lực có trình độ cao, đáp ứng yêu cầu của hội nhập và phát triển đất nước cũng như của địa phương. □

Tài liệu tham khảo:

1. Báo cáo hàng năm của sở Kế hoạch và Đầu tư Thanh Hoá.
2. Báo cáo tình hình kinh tế - xã hội tỉnh Thanh Hoá năm 2012.
3. Dunning, J. and Narula R. (1996). The investment development path revisited: Some emerging issues in Dunning, J. and Narula, R. (eds): *Foreign direct investment and governments*, London: Routledge.
4. Hollander, A (1984), *Foreign Location Decision by US Transnational Firms: An Empirical Study, Managerial and Economics*. 5 March 1984.
5. Kindleberger (1979), *The Theory of Direct Investment, International Economics*, Chapter 15, Fifth Edition, Richard D. Irwin Inc., Homewood, Illinois, USA.
với phát triển và tăng trưởng kinh tế Việt Nam, Tạp chí phát triển kinh tế - Số 225.
6. Gilomre, O's Donnel, Carson and Cummins (2003),
7. Niên giám thống kê tỉnh Thanh Hoá năm 2010, 2011.
8. Nguyen Ngoc Anh and Nguyen Thang (2007), *Foreign direct investment in Vietnam: An overview and analysis the determinants of spatial distribution across provinces*, MPRA Paper No. 1921.
9. Nguyễn Mạnh Toàn, *Các nhân tố tác động đến việc thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài vào một địa phương của Việt Nam*, Tạp chí khoa học và công nghệ - Đại học Đà Nẵng, Số 5 (40), 2010.
10. Lê Hoàng Bá Huyền, Nguyễn Thị Thanh Xuân (2012), *Một số giải pháp chủ yếu góp phần thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài vào tỉnh Thanh Hoá*, Tạp chí nông nghiệp & phát triển nông thôn - số tháng 9/2012.
- [11] OECD, 1978. *Investing in Developing Countries*. OECD Fourth Edition, Paris.
- [12] Phan Trọng Thanh (2009), *Nhìn lại 20 năm thực hiện thu hút đầu tư nước ngoài vào Việt Nam*, Tạp chí Quản lý Nhà Nước - số 164.